

Egyetértés

POLITIKAI NAPILAP

DEBRECZEN, 1920.

II. ÉVFOLYAM. 213. SZÁM.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 18

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egy hónapra 25.— K Félévre. . 150.— K
Negyedévre 75.— K Egész évre 300.— K

EGYES SZÁM ÁRA 1 KORONA.
Kapható az összes dohánytöredékben és
az utcai árusítóknál

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ferencz József-ut 26., I. em. (passage)
a városi bérházban.

Beterjesztették az idej népszámlálásról szóló javaslatot.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Budapest, szeptember 16. A nemzetgyűlés ma harmadszori olvasásban is elfogadta az illetékről és értékgazdálkodásról, valamint a kártyailletékről szóló javaslatot.

Az egyetemi beiratkozások rendjéről szóló javaslat vitáját folytatták ezután.

Dinics Vidor nem fogadja el a javaslatot, mert azt nem tartja elég radikálisnak. Indítványozza, hogy a magyar egyetemekre két évig ne iratkozhatnak be zsidók. Szabó Balázs elfogadja a javaslatot.

Ugron Gábor: Azt a katasztrófát, ami az országra szakadt nem a liberalizmus okozta, hanem legfőképpen a világháború, illetőleg az a politika, amely a világháborút megelőzte s amely tíz-tíz évtizedekig folyt. Ez nem volt tiszta liberalizmus.

Felkiáltások a kiszáradt részéről: Osztrák politika volt.

Ugron Gábor: Vajjon liberális politika volt-e az, amely csak a nagybirtokot és a kötött birtokot védte, a földművesek százezreit pedig kénytelenek voltak kivándorolni. Ez a javaslat nem őszinte és a tanszabadság megszüntetését jelenti. Kétségtelen, hogy a közel-múlt tapasztalatai után szükséges a destruktív elemeket távol tartani az egyetemtől, de ezt a célt a numerus clausus-szal elérni nem lehet. Arra kell helyezni a súlyt, hogy a tanári kar állandóan ellenőrizze az ifjúságot. A javaslat következménye az lesz, hogy a gazdag ember a külföldön fogja taníttatni a gyermekét, míg a szegény ember fia, ha tehetséges is szellemileg, züllésnek fog indulni.

Engedni kell dolgozni a dolgozni akarókat és tanulni a tanulni akarókat. Prohászka azt fejtegette, hogy a javaslat védekezés a zsidóság ellen, mert ha nem védekezünk, akkor feltétlenül elismerjük, hogy ez a faj bizonyos szempontokból kiváló. Már pedig ő a leghatározottabban tiltakozik e beállítás ellen, mert a magyar faj mesterséges eszközök nélkül is feltudja venni a harcot bárkivel is, ha akarja. A kultusz-miniszter új felvételi vizsgákat rendelt el, mert nem bizik a tanári karban, amely az első vizsga bizonyítványait kiállította. A javaslatot nem fogadja el.

Gömbös Gyula: Nyíltan meg kell mondanunk, hogy a javaslat a zsidókérdésről van szó és a

magyar faj jövőjének biztosításáról. A statisztika mindenkit meggyőz, hogy védekezni kell a zsidó fajnak Magyarországon való elhatalmasodása ellen, amelynek egyik oka a liberalizmus, a másik az, hogy a ki- és bevándorlás nem volt szabályozva. Abban a reményben, hogy a részleteknél benyújtandó pótdöntvényét elfo-

gadják, a javaslatot általánosságban elfogadják.

Rubinek Gyula kereskedelmi miniszter beterjeszti az 1920. évi népszámlálásról szóló törvényjavaslatot.

A Ház ezután kimondta, hogy a numerus clausus tárgyalásának tartamára az üléseket 1 órával meghosszabbítja.

A külföld veszi a magyar vasuti papirokat

— Az „Egyetértés” tudósítójától. —

Budapest, szeptember 17. A mai tőzsde forgalmának középpontjában a magyar államvasuti papírok állottak, amelyeket külföldi számlára vásároltak s amelyek óriási forgalom mellett 600 koronával emelkedtek. Hasonló forgalom volt a Déli Vasutban is.

Kowel a lengyelek birtokában van.

Zürich, szept. 17. A Humanite írja: Lengyelországban konzervatív államesiny készül. A fordulat tervezői Dimovszky vezetésével elkeseredett harcot folytatnak a jelenlegi kormány ellen. — Az összeesküvés központja Posen, ahol Dmovszky állandó összeköttetésben van az orosz ellenforradalmárokkal. Nagy katonai előkészületek is tesznek az összeesküvők és Haller tábornok hirtelen elutazása is ezzel függ össze. Haller intézi az államesiny katonai előkészületeit.

Páris, szept. 17. (Szikratávirat.)

Vass József dr. közlelmezési miniszter debreczeni látogatása.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Az új közlelmezési miniszter a közlelmezési ügyek tanulmányozása érdekében tett országos körútjában esütörtökön este Debreczenbe érkezett, hogy itt Hajdúvármegye és Debreczen város közlelmezési viszonyairól tájékozódjék.

Vass József dr. miniszter este fél hét órakor sinautón érkezett Debreczenbe Pacor altábornagy, Tótfly Béla h. államtitkár, a G. O. K. elnöke és Holzwarth Ferenc miniszteri osztálytanácsos, a lisztügyek országos intézője kíséretében.

A pályaudvaron Debreczen város és Hajdúvármegye kiküldöttjeivel Hubert Ottó főispán és Szomjas Gusztáv főispán-kormánybiztos, valamint Sággy Gyula rendőrfőtanácsos, a debreczeni államrendőrség főkapitánya, va-

lamint a helybeli G. O. K. vezetője, Hunyady Imre dr. alispán fogadták. — Hubert Ottó és Szomjas Gusztáv rövid üdvözléte után a vármegyeházára mentek, ahol Debreczen város, Hajdúvármegye és a községek érdekelt tisztviselői gyülekeztek össze.

Pákozdy Sándor alispán üdvözlő szavai után megkezdődött a szaktanácskozás, amelyen a szakelődők terjesztették elő jelentéseiket a közlelmezési állapotról, az ügyek miként történő vezetéséről, a terméshelyzetről, majd Tótfly Béla dr. és Holzwarth Ferenc adtak praktikus felvilágosítást és utbaigazítást a közlelmezési helyes intézéséről.

Vass József dr. közlelmezési miniszter megelégedését fejezte ki az előterjesztett jelentések fölött. A követett eljárásról, mire a szaktanácskozás este 9 órakor véget ért.

Este a Bikában vacsoráltak a vendégek, akik pénteken reggel fél 9 órakor tovább utaztak Szabolcsba.

Ítélet a püspökladányi kommunista-pörben.

Lapunk zártakor hozta meg az ítéletet a bíróság a püspökladányi kommunista-pörben, melyről lapunk belsejében hozunk részletes tudósítást. A törvényszék Toronkóy Béla miniszteri tisztviselőt felmentette a vád és következményei alól, míg a többi vádlottat 5—5 havi börtönre ítélte, de büntetésüket a vizsgálati fogsággal kitöltötték vette.

Szünetelt a nappali áram.

Az „Egyetértés” már napok előtt hírt adott Aberle Rajmond-nak, a világítási vállalat h. igazgatójának ama bejelentéséről, hogy nem érkezik szén s így ha a szén-szállítás nem folyik rendben, kénytelen lesz a nappali üzemet beszüntetni.

Mivel szén a mai napig sem jött, ez az állapot bekövetkezett, az üzemet beszüntették, a villamos közlekedés és a motorok megállottak. Tegnap csak este 7 óratól volt villamos áram.

Leakarják szállítani a vasuti árútarifát.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Budapest, szeptember hó 17. Rubinek Gyula kereskedelemügyi miniszter kezdeményezésére a minisztériumban a jövő héten értekezlet lesz, amelyen megbeszéljük, mi módon lehetne mérsékelni, illetve leszállítani a szállítási díjtételeket olyan árakra nézve, melyek a mostani magas tarifát nem bírják el.

Letartóztattak egy exminisztert.

Budapest, 1920 szeptember 17. Neduna László orvostanhallgató feljelentést tett a főkapitányságon Barta Abel 41 éves budapesti lakos, volt szegedi miniszter ellen, aki Belgrádban 1000 frankot és 350 márkát vett el tőle azzal, hogy Budapestben egy általa megnevezett gyáros neki vissza fogja fizetni. Neduna feljött Budapestre, de itt a gyárostól azt az értesítést kapta, hogy Barta Abelnek semmi követelése nincs nála. Mivel már más ügyben is eljárás folyik Barta Abel ellen, a rendőrség az exminisztert előzetes letartóztatásba helyezte.

A telefon-tarifa revíziója napirenden.

A kereskedelmi miniszter leirata.

A debreczeni fűszerkereskedők egyesülete elnöki tanácsa: Gerstner Kálmán, Kántor István, Vadász Sándor, Kovács János, Boruss Mihály titkár referálásában felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, sérelmesnek találván a telefon előfizetési díjakra egységes havi 100 koronában való megállapítását és javasolta a telefon előfizető díjainak a használatához viszonyított fokozatos megállapítását. A kereskedelmi miniszter helyett Demény államtitkár válaszolt, mert a felterjesztésre és 22.101/16—920. szám alatt kelt leiratában a miniszter a következőket közli:

1. A telefon díjtételeknek rendezése kérdésében a kereskedelmi miniszter jogosultnak jelenti ki az előfizetési tarifa rendezésének kérdését a kiskereskedelem érdekében.

2. A távbeszélő jelenlegi felemelt előfizetési díja átmeneti, azt kényszerítő okok tették szükségessé.

3. Helyesli az egyesületnek a használatához viszonyított fokozatos megállapítás elvének és rendszerének a felállítását a telefon díjszabás megállapításánál azt tervbe is vette, de a jelenlegi nehézségek között a végrehajtásnak technikai akadályai vannak.

4. Személyzeti létszám és adóösszegek szerint felállítandó kategóriák szerint való kezelésre a posta nincs feljogosítva és berendezve.

5. A kérdés napirenden van és mielőbb a most eszközölt felemelés pénzügyi eredményei áttekinthetőek lesznek — „készséggel fogom” — jelenti ki a miniszter az egyesület kérelmét újabb megfontolás tárgyává tenni.

◆ SZÍNHÁZ ◆

A Csokonai-színház műsora:

Szombat: *Sylvio kapitány* dráma 3 felvonásban.

A millió. A millió c. ötletes francia bohózatban mutatkozott be csütörtök este *Kardoss Géza* vígjátéki társulata. Friss, eleven előadást produkáltak, ami egészen a Vigszínházra emlékeztetett. *Kardoss Géza*nak minden színésze jó és helyén van. *Szendró Gyula*, *Bánhid József*, *Nádasy István*, *Heltay Andor*, *Mátray Jenő*, *Rónai Viktor*, *Kubányi György* egyformán ügyesek. Rokonszenves színésznő *Utassy Ida*. A régiak közül kitűnők voltak: *László Gyula*, *Szigeti Jenő*. *Petrik József* főrendező munkája minden elismerésre méltó, a kiállítás is szép és áldozatkész. Ez a színházi este nemcsak tehetségre, de igen jóleső ambícióra vallott, amit minden körülmények között meg is kell tartani.

A *Sylvio kapitány*, ez a nagyszerű, rendkívül hatásos drámai újdonság ma szombaton és vasárnap este újra színpadra kerül a Csokonai-színházban.

Mindenkit meglepett a *Színházi Figaró* csoda szép új száma *Bánhid József* gyönyörű fényképével, a *Sylvio kapitány* egy nagyhatású felvételével és más illusztrációkkal. Rendkívül hangulatos a *Bánhid* cikke, kedves a *Rácz Ada* csevegése, érdekes a *Kaszab Anna* naplója. Egy derűs intimitású cikk *Blaháné* méltatja s *Őszinték-e a színésznők?* című cikk a színházi élet titokzatos világára vet fény-sugárt. Nagyon kedvelt a rejtvény-pályázat, amelynek megfejtői közt értékes jutalomkönyvet sorsolnak ki s a névsorukat is közlik. Egész sereg tréfa teszi még különösen a hölgyeknek kedvenc lapjává a

Csürös Ferenc dr.-t kiutasították Csehországból.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Megírta az Egyetértés, hogy *Csürös Ferenc dr.*, Debreczen város kulturatanácsnoka szabadságát Ungvárról, a cseh megszállás alatt levő magyar területen, a ruthének közt töltötte. Szabadsága e hó 7-én lejárt, de a tanácsnok nem érkezett meg.

Tegnap este végre megjött Debreczenbe a kulturatanácsnok, aki elmondta, hogy már augusztus elején megkérte a cseh hatóságoktól utlevelét, vissza Debreczenbe, de ez folyton késétt, augusztus 14-én pedig a ruszkra-krajnai kormányzság minden Magyarország felé szóló utlevél kiadását betiltotta s így *kénytelen volt magát kiutasítani*. Így sikerült Zahonyon keresztül hazajönni.

A magyarság elnyomása borzasztó módon folyik, különösen a magyar tisztviselőkkel szemben éreztetik a csehek az ellenséges érzést s érezhető a tendencia, hogy távozásra akarják kényszeríteni őket. Rengeteg cseh tisztviselő van, akik azonban nem tudják vinni a közigazgatást s így maguk a rutének is elégedetlenek velük.

felülmulthatatlanul álló *Színházi Figaró*, amely trafikokban, az utcán s a Színházi Figaró szalonjában kapható.

A falu rossza pompás és teljes előadásban kerül színpadra vasárnap délután 3 órakor a Csokonai-színházban mérsékelt helyárakkal.

A bérlő közönséget tisztelettel kéri a Csokonai-színház igazgatósága, hogy törzskönyvezett bérlőiteiket szeptember 20-ig annyiával inkább váltsák ki, mert különben jogukat elvesztik s helyeiket mások kapják meg.

Híjúsági oktató előadások az Apollóban. Nordisk-műsor, mérsékelt helyárak. Szombaton délután 4 és 5 órakor, vasárnap délelőtt 11 órakor, délután 3 és 4 órakor.

Cinabár III. Amerikai cow-boy történet az Urániában. — Jegyelővétel.

Nick-Winter. Star-film. Bűnügyi detektív-történet, öt felvonásban az Apollóban. Alóadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

A fehérfogú álarc IV. Befejező rész, az Arany-Bika moziban. Alóadások 6 és 8 órakor. Jegyelővétel.

Francesca Bertini, a világhírű szép olasz primadonna főszereplésével, a hét főbűn egy fejezetét: A Szemérmelenség (A gyönyör) című 5 felvonásos regényt mutatja be hétfőn az Apolló.

Munkásokat keresnek.

A hatósági munkaközvetítőnél foglalkozást kaphat 400 kubikos munkás. Debreczentől Pallagig terjedő útvonalon fognak e munkásokat.

Gyönyörű horgolt nyakkendők Frank Edénél, megyeháza mellett

A rettenetes elnyomatás alatt vaserővel egyesült minden magyar felekezeti és osztálykülönség nélkül s megalkotta a ruszinkói magyar jogpártot, amely nagy előkészületet tesz az alkotmányozó gyűlésre a „sajn”-ra, ahol Magyarország tartozandóságukat fogják kimondani. A magyar párt erősen követeli a gyűlés összehívását, de a kormányzó, a cseh érzesű *Zatkovics Gergely*, egy ruszin származású amerikai ügyvéd, halogtatja az összehívást.

Katonai atrocitások csak a sorozáskor történnek, amikor a magyar fiúk magyar nóták éneklésével tüntetnek. Legutóbb is egy ilyen esetnél súlyos sérülések történtek.

Ungvár forgalma most igen nagy, de a város soha olyan piszkos, ronda, elhanyagolt nem volt, mint most. A drágaság óriási s a lakosság élelmiszer szempontjából rettenetes tél, éhínség elé néz, mert semmiféle élelmiszer nincs és a cseh kormány azt mondja, hogy Ruszinszko megtermette, ami elég neki, Csehország nem segíti.

kálatok folyni. Fizetés köbméterenként 6 korona. E munkálatokra vonatkozólag bővebb felvilágosítással szolgál a hatósági munkaközvetítő, Miklós-u. 23.

A hatósági munkaközvetítőnél foglalkozást kaphat 282 szakmunkás férfi, 5 nő, 183 segédmunkás férfi, 18 nő. Tanoncul keresnek helyben 22, vidéken 2.

Munkát keres: 114 szakmunkás férfi, 51 segédmunkás férfi, 12 nő. Minden háziélelmet 58 helyben, 2 vidéken keresnek.

Debreczen, 1920 szept. 16.

Debreczeni Hatósági Munkaközvetítő.

◆ SPORT ◆

Készülődés a bajnoki küzdelmekre. Vasárnap indul meg végre a bajnoki szezon, hogy végre a gyenge barátságos mérkőzések után valóban izgalmas küzdelmet nyújtson. A bajnoki pontokért való küzdelem a legnagyobb erőfeszítésre ösztökéli egyesületeinket és a legnagyobb munka folyik egy pályán, mint a vezetők között, a sikeres szereplés érdekében. Természetes tehát, hogy sportkörökben a legnagyobb érdeklődés előzi meg a bajnokság első fordulóját, amelynek eredményeiből némiképpen lehet következtetni a további szereplésre is. Az első forduló hat egyesületet hoz össze. — A DVSC—DNYSC mérkőzés a DVSC javára eldőltnek tekinthető. A DEAC Kisvárdán játssza a KSE-vel, ahol a DEAC győzelme várható. A legnagyobb érdeklődés a DMTK—NyTVE mérkőzést előzi meg, amely teljesen nyílt. A DMTK csütörtökön erős

Puha gallér 15 korona

HERMAN NÁNDOR ÉS TÁRSA,

+++ Bikával szemben. +++

BÉKEBELI LEGFINOMABB férfi ruhák- és női costumoknak való legújabb divatu színes, valamint szövetek feltűnő jutakék és fekete nyos árban KUPFER és TÁRSANÁL KISTEMPLOMBÁZAR.

tréninget tartott a DTE-vel, úgy, hogy fitt kondícióban áll fel, viszont a NyTVE is komplett csapattal jön át Debreczenbe. Az érdekes mérkőzés bírja Weinreb Dezső DTE lesz.

Barátságos football-mérkőzés. Vasárnap délután 4 órai kezdettel a DKASE-pályán Törekvés—DVSC ifj. mérkőzik.

▼ EGYHÁZ ÉS ISKOLA ▼

A református elemi iskolákban még e hét 3 első napján a reggeli órákban (8—11) lehet beiratni a növendékeket. A tanítás hétfőn kezdődik. Ref. iskolaszéki elnök.

Popovics Sándor képviseli Magyarországot a pénzügyi konferencián.

Páris, szeptember 17. Az Information jelentése szerint a brüsszeli pénzügyi konferencia minden körülmények között szeptember 24-én összeül. Magyarország részéről *Popovics Sándor* volt pénzügyminiszter, az Osztrák-Magyar Bank volt főkormányzóját küldték ki.

▼ KÖZGAZDASÁG ▼

Tőzsde. A tőzsdén a valutapiacra a zárókurzusok pénteken ezek voltak: Lei 5:50—5:70, márka 4:75—4:95, font 920—965, francia frank 18:50—18:80, svájci frank 43:00—47:00, dollár 280—295, Napoleon 850—870, lira 11:60—12:10, Romanow rubel 290—320, sokol 3:95—4:10, leva 4:80—5:00, korona dinár 9:35—9:75, frank dinár 9:35—9:75. Bécsi kifizetés 94:75—99:75.

Zürichi deviza: Berlin 9:85, New-York 6:19, Milano 26:35, Zágráb 5:00, Prága 8:40, Budapest 2:15, Bécs 2:75, osztrák bélyegzett 2:75, Bukarest 12:40.

6—1920/21.

Pályázati hirdetmény

A Debreczeni Egyetemi Diákszital (Mensa Academica)-nál az 1920—21. tanév I-ső felében, 1920. évi október hó 1-től kezdődő hatállyal.

3 ingyenes, 3 havi 100 kor.-t fizető, 6 havi 200 koronát fizető, 6 havi 300 koronát fizető és 6 havi 400 koronát fizető kedvezményes ebéd, vacsora hely kerül betöltésre, mely kedvezmények elnyerése 1920. évi október hó 4-ike déli 12 óra határidővel ezennel pályázatot hirdetnek.

A kedvezmény elnyerése iránti bélyegtelen folyamodványok a Mensa Academica Felügyelő-Bizottságához címezve, a fenti pályázati határidőben az Egyetem Quaestori hivatalában adandók be. Elkésve érkezett, vagy hiányosan főszerelt kérések figyelembe nem vétetnek. A pályázók folyamodványukhoz csatolják:

1. Leckekönyvük hiteles másolatát, illetve az Egyetemre először iratkozóknak értekezési bizonyítványuk hiteles másolatát;

2. Szüleik társadalmi állását, vagyoni állapotát és családjuk nagyságát pontosan feltüntető, egy éven belül kiállított hatósági bizonyítványt;

3. Törzslapot, amit minden pályázó személyesen és lelkiismeretesen pontonként kitölteni köteles. Ilyen Törzslapot hivatalos órák alatt a Quaestori hivatal minden pályázónak ad.

Havi 500 korona teljes díjat fizető, vagy napi 20 korona napijeggyel étkezni óhajtó hallgatók, vagy szigorúok, csak személyes jelentkezésre vannak kötelezve.

Ingyenes ellátást nyert hallgatók a Mensén naponkénti ellenőrző szolgáltatást teljesítenek, amiben nekik a nagyobb kedvezményt élvező hallgatók arányos beosztással segídeni kötelesek. Debreczen, 1920. évi szept. 15.

Dr. Láng Sándor, egyetemi ny. r. tanár, mint a M. A. fel.-biz. elnöke.

HIREK

Hadifogoly tisztek, mint női szabók és muzsikuskok.

— Az Egyetértés tudósítójától. —

Az elmúlt napokban Oroszországból hazatért Oláh Dániel orvosstanhallgató nagyszerű és érdekes dolgokat mond el, hogy a hadifogoly magyar tisztek milyen nehéz, de sok esetben sikeres küzdelmet fejtenek ki a megélhetésükért. Nagyon sok tiszt női szabó lett, a lelegegység ruhák kerülnek ki a volt magyar tisztek kezéből. Ez az ipar virágzik legjobban Oroszországban. Mert a bolsevizmus pusztításai közben is hallatlanul tozódók az öltözködni vágyás, a női divat eleganciája. És Pétervárott, Moszkvában, sőt a távolabbi Irkuczkban is a legszébb női ruhákat a hadifogoly tisztek varrják és szabják. Az eldurvult orosz világban még nekik van izlésük és finomságuk hozzá.

Sok hadifogoly viszont a zenéből él meg. Ez is nagyon kell az oroszoknak. Van egy magyar hadifogolyokból összeverődött muzsikusk társaság, úgy nevezik *Köves-banda*, ezért valóságban rajonganak az oroszok *politikai különbség* nélkül. Bolsevisták, ellenforradalmárok egyaránt. Ahol kiteszik a plakátot: Itt a Köves-banda, ott az a helyiség zsulolásig megtelik. A banda vezetője Köves Sándor, zeneakadémiát végzett hadifogoly tiszt. Népszerűsége igen nagy, az oroszok rajonganak érte.

Az ilyen példák azonban nem általánosíthatók, mert bizony sok-sok jó derék magyar tiszt borzalmas üldöztetést szenvedve, börtönökben ül.

Vasárnapi istentiszteletek. Vasárnapi istentiszteletek sorrendje a *református templomokban*: Nagytemplomban: d. e. 9 órákor prédikál Nagy Ferenc amerikai lelkész, d. u. 3 órákor kátét magyaráz Konrád Zoltán s.-lelkész. Kistemplomban: d. e. 9 órákor prédikál Konrád Zoltán s.-lelkész, d. e. 11 órákor prédikál Szele György lelkész, d. u. 3 órákor kátét magyaráz Márton Sándor s.-lelkész. Kossuth-utcai templomban: d. e. 9 órákor prédikál Tóth János lelkész, d. e. 11 órákor ifjúsági istentiszteletet tart dr. Révész Imre lelkész, d. u. 3 órákor kátét magyaráz Mezei Béla s.-lelkész. Árpád-téri templomban: d. e. 9 órákor prédikál Márton Sándor s.-lelkész, d. u. 3 órákor kátét magyaráz Almásy Márton s.-lelkész. Ispótlay-templomban: d. e. 9 órákor prédikál Almásy Márton segédlelkész, d. u. 3 órákor gyermekistentiszteletet tart Kalmár Dániel s.-lelkész. Homokkerti imaházban: d. e. 9 órákor prédikál Kovács János vallásitanító lelkész. Városi szegényházban: d. e. 9 órákor prédikál Nagy Jenő h.-lelkész. — A Konfirmált Leányok Szövetségében d. u. 3 órákor a serdülő, d. u. 5 órákor a felnőtt tagok összejövetele. (Egyház-tér 17. sz. alatt.)

A *róm. kath. templomban* holnap, vasárnap d. e. 6, 7, 8, fél 9, 11 és 12 órákor csendes misék, fél 10 órákor nagymise,

Miniszteri tisztviselő a vádlottak padján.

Akik a püspökladányi vallásalapítványi uradalmat kommunizálták.

— Az „Egyetértés” tudósítójától. —

Tegnap érdekes kommunista bűnpört tárgyat a debreczeni törvényszék ötös tanácsa dr. Benkő József bíró elnöke alatt. A vádlottak padján *Torontóy Béla* miniszteriumi tisztviselő, *Kéri Benjám* földműves, *Bácsi Imre* és *Tóke Lajos* gazdálkodók ülnek. A négy vádlott ellen az a vád, hogy a kommunizmus kitörése után ők vették köztulajdonba, vagyis *kommunizálták el a püspökladányi vallásalapítványi 20.000 hold terjedelmű birtokát* és a püspökladányi nagybérlőktől: *Gyémánt Salamon*, *Fisch Ernő* és a többi bérlőtől bérleteiket, ott aztán ők intézkedtek. A vádat dr. *Gergits kir. főügyész*-helyettes képviseli, a védelmet dr. *Varga Lajos* és dr. *Kertész Endre* ügyvédek latják el.

A tárgyalás *Torontóy Béla* kihallgatásával kezdődött. Jelenleg a közlelmezési miniszterium tisztviselője. Sohasem volt kommunista, még szocialista sem.

A *Károlyi-rezsim* alatt *Buza Barna* és nagyatyái *Szabó* nevezték ki Püspökladányba, a földosztáshoz. Ott érte a proletárdiktatura kitörése. — Nagyon jól látta, hogy a *józan püspökladányi népek nem kell a kommunizmus*, a „minden a tied” üres jelszava, inkább ragaszkodott a földosztásnál jutó 10 hold földhöz. Több püspökladányi gazdával felmentek Budapestre, hogy valamit tegyenek a dolgok megváltoztatására. *Nyisztor* népbiztoshoz tuskolták be őket. *Nyisztor* rájuk rivalt, hogy mit gondolnak. Kivett a zsebéből egy ceruzát és megmutatta nekik e szavakkal:

— *Lássák, ez a ceruza sem az enyém, ez is köztulajdon.*

Őt kényszerítették, hogy menjen vissza helyére, Püspökladányba, ott már akkor a közalapítványt kommunizálta *Müller Béla*, a direktorium elnöke. Az egyes bérleteket át kellett venni már csak

utána szent beszéd. Délután 3 órákor litánia, szent olvasó és a Szt. József Társulat ájtatossága.

Az *ágot. hitv. evang. templomban* (Miklós-u. 3. sz.) holnap, vasárnap délelőtt 10 órákor *Uray Sándor* ref. lelkész prédikál.

A kereskedelemügyi miniszter szigorítani akarja a vasárnapi munkaszünetet. Budapest, szeptember 17. A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény igen sok kivételt engedett a munkaszünet alól. *Rubinek Gyula* kereskedelemügyi miniszter ujabban gyökeresen rendezni kívánja a kérdést és ezért leiratot intézett a kereskedelmi és iparkamarákhoz s javaslatot kért tőlük

azért is, mert az addigi bérlők, *Rényi* és *Fisch* kijelentették, hogy ők meggyőződéses kommunisták és otthagyták a bérletet. Ő csak szorgalmazta a vetéseket, gondolta, bárki aratja is le, buzára szükség van. Bemutatja az irást arról, hogy *őt a földművelésügyi miniszterium igazolta.*

Aztán megkezdődött a többi vádlott kihallgatása.

A másodrendű vádlott, *Kéri Benjám* földműves előadja, hogy ő is a földosztó választmány tagja volt. Arra a kérdésre, hogy ki választotta meg, azt válaszolta, hogy a nép. Tagadja, mintha ő kommunizált volna.

— *Kérem átvisszát, mondja, az izraelita bérlő urak otthagyták a bérletet, hát azokban intézkedni kellett. Amelyik bérlő nem ment el, azok meg is maradtak a földekben.*

Elnök: De maguk akadályozták őket. Szabó Eleket, az alapítványi birtok jószágkormányzóját is akadályozták és elmozdították.

Vádlott: *Instállom tekintetes törvényszék, nem is tudtuk, hogy mi az a kommunizmus, de Szabó Elek ur, meg a többi, a bérlők, mindjárt piros gombbal a gomblyukban jártak-keltek és nekünk, meg a parasztioknak így mondták: „jó reggelt elvtársak”. Mink meg nem is használtuk ezt a furcsa kifejezést.*

Különböztet szintén tagadja, mintha a birtokok kommunizálásában részt vett volna. *Müller Béla*, a direktorium elnöke intézkedett.

A másik két vádlott hasonlóképpen védekezett. Nagyszámu tanut hallgatott ki a bíróság, kik legnagyobb része azt vallotta, hogy a vádlottak igen mérsékletes magatartást tanúsítottak, bár ők adták ki a kommunizálást elrendelő irásokat, de tulajdonképpen nem ők intézkedtek.

A tárgyalás folyik.

a vasárnapi munkaszünet kérdésében. Az eddig beérkezett javaslatok igen különbözőek. Egyes kamarák a legszigorubb megszorítást, mások a munkaszünet rendelet enyhítését kívánják.

Németh Aladár előadása a vagyonadóról. *Németh Aladár*, aki eddig is számos tanujelét adta nagy közgazdasági tudásának, esütörtökön délután a Kereskedő Társulat disztermében igen előkelő szakközönség előtt érdekes, tartalmas és tanulságos előadást tartott a mai legaktuálisabb közgazdasági kérdéssről, a vagyon- és vagyonszaporulati adóról. A rendkívül értékes, nagy és beható tanulmányokra valló elő-

adást, amelyről az Egyetértés esti kiadása bő tudósítást közölt, a jelenlevők nagy elismeréssel fogadták és azért meleg ovációban részesítették.

Sót, petróleumot, cukrot kap Debreczen. A sóközpontra a napokban *14 és fél vagon só* utalt ki Debreczen részére és pedig két hónapra, szeptemberre és októberre. A só legközelebb már Debreczenbe érkezik és kiosztásra kerül. Kiutalt a központ *250 méter-mázsa petróleumot* is október hónapra. A közlelmezési-ügyosztály kiküldöttei a jövőhéten utaznak Budapestre és hozzák el a petróleumot. A szeptemberi kontingens csak egy vagon volt s így a fogyasztási jegyet nem lehetett életbeléptetni, mert a petroleum mennyiség nem bírta volna el a jegyrendszert. Most azonban olyan mennyiség érkezik, hogy azt jegy alapján lehet kiadni. A petroleum-ból minden kereskedő fog kapni és pedig annyit, amennyi a nála elhelyezett petroleum-jegyeknek megfelel. A petroleum ára ab Budapest kilónként 32 korona s így minden valószínűség szerint egy liter petroleum a fogyasztóknak 33–34 koronáért lesz adható. Szombaton Debreczenbe érkezik két vagon fehér kristálycukor is, amelyet szintén cukorjegy ellenében adnak ki. Egy kilónak az ára előreláthatóan 120 korona körül fog mozogni. Érkezt Debreczenbe fehér kockacukor is, amely szabadforgalomban kilónként 144 koronáért kapható.

Bevezetés a filozófiába. A nyugati népek irodalmában számos változata él és ujjal meg a filozófiába való bevezetéseknek, nálunk azonban az ilyen egyetemes kalauz eddig hiányzott és legmélyebbre szántó kiváló filozofusunknak, *Pauler Ákosnak* volt fenntartva az a hozzáméltó feladat, hogy megírja a magyar bevezetést a filozófiába. — *Pauler* a filozófia felosztásának és módszerének rövid, szabatos ismertetése után sorra áttekinti a logika, az etika, az esztétika, a metafizika, az ideológia problémáit, megvilágítja valamennyit, történetileg adja kritikai elemzésüket, bőségesen él a polemia eszközeivel is és nem éri be az előtte dolgozott eredményeinek közlésével, hanem egy jelentős lépéssel előbbre viszi a problémák megoldását és a filozófia terén pozitív építő munkát is végez. Különösen jól fog tűnni az avatott olvasónak logikai fejtegetéseinek nagy önállósága és metafizikájának szépsége és gondolatgazdasága. De *Pauler* könyvét nemcsak a hozzáértők olvashatják nagy élvezettel, hanem a műveltek és filozófiai megismerésre és tájékozódásra vágyók is kétségtelen haszonnal és oklással. Gondolkodásának meggyőző logikája, nyelvének tiszta egyszerűsége, analízisének biztos módszeressége a legbonyolultabb kérdésekben is el fogja igazítani azokat, akik e szép és jó könyvhöz folyamodnak. A **Bevezetés a filozófiába** a Pantheon Irodalmi Intézet R.T. kiadásában jelent meg. — Ára kemény kötésben 80 korona és a szokásos felár. Kapható a „Méliusz” könyvkereskedésben, *Ferenc József-ut* (Piac-u. 26).

Szavay Gyula és a fűszerkiskereskedők egyesülete. Abból az alkalomból, hogy *Szavay Gyulát* a budapesti kereskedelmi- és iparkamara főtítkárává választotta, a debreczeni fűszerkiskereskedők egyesülete meleghangu levélben üdvözölte. — Az üdvözlő levél nem a szokásos udvariassági forma, hanem visszamelekezés *Szavaynak* a kisemberekkel szemben mindenkor tanúsított meleg érdeklődésére és sikeres közbenjárására.

Most jelentek meg új kiadásban *Pekár: Lavina, Herczeg: Mutamur és Gyurka és Sándor* című regény, illetve elbeszélések. Kaphatók a „Méliusz” könyvkereskedésben.

Ipartestület lakatosmesterek szakosztálya
ma, 18-án, este 8 órákor az Ipartestület disztermében
táncsal egybekötött ismerkedési estélyt
tart, melyre az összes testületi tagokat tisztelettel meghívja
a Rendezőség. ++++++ Belépti díj 15 korona.

A fűszerkereskedők nagygyűlése. A fűszerkereskedők egyesületek elnöki tanácsa tegnapi nagygyűlésén elhatározta, hogy a debreczeni fűszerkereskedőket, azokat is, akik még nem tagjai az egyesületnek, egy nagygyűlésre hívja össze, hogy a kereskedelem aktuális ügyeit megbeszélje az érdekeltekkel. A nagygyűlés tárgysorozatán most dolgozik az elnöki tanács a gyűlés ideje és helye a részletes programmal együtt későbbi időpontban lesz közzétéve. Tagjelentkezés az alapszabály szerint a választmány elbírálása alá tartozik, de tagsági előjegyzésekkel Boruss Mihály egyesületi titkár, Honvéd-utca 9/k I. sz. a. délután 3—5 óra között felkereshető, ahol intézhetnek ez idő szerint az összes egyesületi ügyek is.

LEGROSSZABB NYAKKENDŐIT ujjalakítják Kolosné nyakkendőtermében, Rákóczi-utca 23.

Lopás a tisztviselők étkezdéjében. Riskó Alajos, a tisztviselők étkezdéjének bérelője feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes huzamosabb idő óta apróbb lopásokat követ el az étkezdében. A rendőrség nyomozza a tettetést.

A magyar vasutak utazó személyzetének Jótékonyági Országos Egyesület elnöksége f. hó 18-án Kerekes Mihály nemzetgyűlési képviselővel Debreczenbe érkezik, az egyet elszervezése végett f. hó 19-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a nagyállomás III. osz. várótermében gyűlést tart, melyre az összes vonatkísérőket, lámparezőt, váltókezelőt, kocsi-mester, kocsi-rendezőt és ezen kategóriákba tartozó nyugdíjas kártársakat ezúton hívják meg a Kerületi képviselők.

Dr. Szöllösi nemi betegnek rendel, Hungária-épület.

Rose tanár előadása. Rose tanár esütörtök délután tartotta meg előadását a skót—magyar nyelvrokonságról, melynek keretében bőséges példákkal bizonyította, hogy felfedezésének komoly alapja van. A kevés számú, de előkelő közönség nagy megértéssel hallgatta Rose tanár fejtegetéseit.

A szilaj orsolya, Courths—Mahler gyönyörű regénye most jelent meg és kapható a „Méliusz” könyvkereskedésben.

Fényképészek figyelmébe. A m. kir. kereskedelemügyi Miniszter 61,652/920—21. sz. rendeletével a fényképész ipart, kézműves természeténél fogva, a képesítés igazolásához kötött mesterségek közé sorozta, ennél fogva a fényképész tanoncok szerződötése, valamint a fényképész segédek be- és kijelentése nem a városi Előjárósághoz, mint Iparhatósághoz, hanem az Ipartestülethez tartozik. Előjáróság.

Iskolakönyvek és más iskolaszerek legjobban beszerezhetők Antalfynál, Szent-Anna-utca és Varga-utca sarkon.

Tragikus végű játék. Tegnapelőtt beszállították Báránдрól a debreczeni kórházba **Kerékgyártó Gyula** 14 éves gyermekét, kit rendkívül súlyos szerencsétlenség ért, játszótársai kilőtték egyik szemét. Kerékgyártó Gyula két másik játszópajtásával, Papp Imrével és Varga Lajossal háborusdít játszottak. Valahonnan kerítették egy pisztolyt is. Magyaroláh háborút akartak játszani, de nem akadt közülük, aki vállalta volna az oláh ellenfél szerepét. Főleg azt akarták, hogy a revolver kizárólag a magyarnál legyen. Addig-addig huzalkodtak, míg a revolver ravaszát valamelyik gyermek megrántotta és a golyó Kerékgyártó Gyuszi fejébe furdott és egyik szemét összeroncsolta. Esméletlenül esett össze, úgy találtak rá szülei, kik beszállították a debreczeni kórházba. Itt az orvosok csak úgy tudták rajta segíteni, hogy a gyermek megsérült szemét kivették. Állapota igen súlyos.

Vendéglősök, kávéháztulajdonosok és kocsmárosok figyelmébe. Debreczen sz. kir. város előjárósága mint I. fokú iparhatóság felhívja az összes kávéház, vendéglő, sörház és kocsmá tulajdonosokat, hogy iparendélyükkel, illetve italmérési engedélyükkel f. évi szept. hó 20-án, délelőtt 9 órakor a rendőrségi palota I. em. 56. számú szobájában nyilvántartásba vétel végett okvetlenül jelenjenek meg. Debreczen, 1920. szeptember 17. Debreczen sz. kir. város előjárósága, iparügyosztály.

DELEJGYUJTÓKAT, telefonokat, villamos műszereket készít és javít. Cink, veresréz és sárgaréz csillárakat vesz: Földvári Debreczeni Első Elektrotechnikai gyár, Széchenyi-utca 55. Telefon: 168.

Egy télen át sok pénzt takaríthat meg, ha a „Lucifer” takaréknemzinyerővel világít. Kizárólag kapható a „Hangya” üzletében. (Rózsa-utca 2.)

Téli divatlapok, Wiener Blusenmodelle, Wiener Konfektions Modelle, Chic International, Wiener Mode-Album, Kinder-Modell, most érkeztek és kaphatók a „Méliusz” könyvkereskedésben, Ferenc József-ut (Piac-utca) 26. sz.)

Ujabb női kabát-szállítmány, valamint eredeti modell-kosztümök, legujabb mintájú kitűnő szövetek, sport-kabátok, blúzok megérkeztek FRANKSANDOR céghez, Debreczen, Piac-utca 42.

Weismann Jakab okl. mérnök, jogosított földmérő magánmérnöki irodája Piac-utca 64. szám alatt van.

Az 1920-ik évi termésű árpa-és tengeritermés zár alá vétele.

Közélemezési Miniszter ur rendelete folytán közhírré tesszük, hogy Hajdu vármegye és Debreczen sz. kir. város területén az 1920. évi termésű árpa és tengeri további intézkedésig teljes egészében zár alá vétetett. Ehhez képest az árpa és tengeri eladása, illetve vásárlása és elszállítása tilos.

Debreczen, 1920 szeptember 17.

Közélemezési ügyosztály.

NYILTTÉR.
Nyilatkozat.

A Hajdúföld szeptember 14-iki számában „Gábor-Grün Andor a debreczeni Homokkertben” cím alatt megjelent cikkre a Homokkerti Ref. Oliv. Egyet vezetősége nevében a következő nyilatkozatot teszem: A Csontos-féle gyár tulajdonosa e hó elején azt a kijelentést tette a vezetőség előtt, hogy gyárhelyiségét csak szeptember 12-ig engedheti átál mulatságnak, mert azután a gyár üzembe helyeződik és mulatságot ott azután tartani nem lehet. Erre a kijelentésre azok az ifjak, kik mulatságunkon szerepelt akartak, azt mondták: ők nem képesek arra, hogy ilyen rövid, alig egy pár nap alatt új darabot tanuljanak be, hanem előadják azt, amit tudnak, amit a Csapó-kertben és másutt is a cenzura engedelmevel elő is adtak már. Ezen betanult dara-

Szülők és tanulók figyelmébe!

Tankönyvek az összes elemi- és középiskolák számára, mindenféle **iskolai- és rajzszerek** nagy választékban kaphatók Debreczen sz. kir. város és a Tiszántúli református Egyházkerület tulajdonát képező

„MÉLIUSZ” könyvkereskedés, zenemű-, papir-, és írószerkereskedésben.
DEBRECZEN, Ferenc József-ut (Piac-utca) 26. sz.

Debreczen város és a Tiszántúli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.

bok közt volt G. A.-nak néhány, még a háboru előtt irt kabaré száma is. Miatán ezen kabaré számoknak nincs közveszélyes irányzatuk: ugy a rendőrség, mint a katonai parancsnokság megadta az engedélyt az előadhatására. Valóltan tehát az az állítás, mintha az olvasó egyet vezetősége készakarva és szándékosan vette volna fel G. A.-nak kabaré számjait. Valamint az sem felel meg a valóságnak, hogy dr. Tankó Béla egyetemi tanárt nem értesítette volna a vezetőség a műsor tartalmáról. Tessék megkérdezni tőle. Máskülömben az Olvasó Egyet Vezetősége sem az Ébredő Magyaroktól, sem másoktól hazafiság és vallásosság tekintetében példát venni nem akar, mert annak az egyetnek a vezetősége, amely késhegyig menő harcot folytatott a kommunisták ellen akkor, amikor vörös uralom volt: kiállotta a tűzpróbát. Hol voltak még akkor az Ébredő Magyarok! Visszaütasítja az egyet vezetősége azt is, hogy János Zoltán tanítványai volnának. Mi, a Krisztus tanítványai vagyunk, aki azt tanította: Szeresd felebarátodat, mint te magadat és hídjék el az igen tisztelt É. M. E. tagjai, hogy szeretettel sokkal többre lehet menni, mint az olyan erőszakos fellépéssel, mint amilyennel a Homok-kertben szeptember 12-én tartott mulatságunkon felléptek.

Kövér Gyula,
az olv. egyet könyvtárnoka.

* E rovathan közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerkesztőség.

Veszünk
bab, dió, köles és mákot
:: a legjobb napi árban ::
Grünberger és Glück
fűszer és gyarmatáru
:: nagykereskedők. ::

Veszünk
Mézet,
Mákot,
Diót,
Babot,
Lencsét,
Borsót,
Kölest,
Napraforgó-olajat,
Repce-olajat és
mindenféle gazdasági terményt.
Ullman Salamon,
Nereskedelmi Részvénytársaság.

APRÓHIRDETÉSEK
Apróhirdetéseket díja hétköznapiakon 10 szál 10 korona, minden további szál 4 kor. Vasárnap 10 szál 15 korona, minden további szál 4 korona 50 fillár. Vasárnapon belülről azedett ezavak kétozeresen lezavak felzavalmva. Vídékkről hírdetésű díj postabélyegekből le beküldítendő. Hirdetéseket mindenkor 4 óráig 12 óráig kérjük feladni. Telefon száma 4.

AJÁNLAT

Friss élesztő kapható állandóan Rosenthal Sándornál, Csapó-u. 19. sz. 3541

Német levelezésben, gyors- és gépirásban gyakorlott kisasszony azonnal alkalmazást nyer Weisz Dezső keresk. iroda, Király-u. 5. Jelentkezés vasárnap délelőtt 10—12-ig. 3650

Étkezzen Ujházy nélsőrendű polgári étkezdéjében. Abonensek elfogadtatnak. Varga-u. 24. 3649

Mintegy 150 kg. korpát elcsorólnék kenyérlisztért megegyezés szerint. Klein, Darabos-utca 48. 3635

Hizlatok felibe sortést 1-től 5 darabig. Köntöskert, Bezerédi-ut 9. sz. 3613

KERESLET

Jól főző mindenese leányt vagy asszonyt elsejére keres Kardoss Géza szinigazgató püspöki palota I. emelet 22. negyedik lépcső. 3647

Gyakorlott pénztáros kisasszony felvétetik Herman Nándor és Társa cégnél, Piac-utca 10. 3646

Ügyes kézi és tanuló-lányok felvétetnek. Bakóczy varroda, Batthyányi-u. 3. sz. 3632

Keresztek egy patkányfogó rattler kutya. Szepességi-utca 30. 3631

Papirt csomagalásra minden alakban és nagyságban veszek. Timár-utca 11. Tóth. 3638

Élesztő-elárusító asszonyok és lányok magas fizetéssel felvétetnek Rosenthal Sándornál, Szent Anna-u. 22. 3564

Mustot veszek, hordót kölcsönzők. Értekezések délután, Poroszlay-ut 10. Telefon 273. 3529

ELADÁS

Eladó 40 méter hatnegyedes cinkezett vas cső és díszes vasrács, kapunak is alkalmas. Bercsényi-u. 109. 3643

Eladó egy jó hangu hegedű és egy Mandolin. Cim Eötvös-u. 64. 3651

Eladó alig használt, gyönyörű szürke selyemruha, két ágyra egyforma csipkés, betétes rumburgi vászonhuzat, két méter hosszú kosár, állítható kenyelmes szék. Csapó-utca 4, I. emelet jobbra. 3645

Egy jó karban levő, látható írásu írógép eladó. Megtekinthető a déli órákban. Piac-utca 58, II. em. 37, III-ik lépcső. 3644

Buza minőség-mérleg, nyeles gyöngyház látszó, férfi átmeneti kabát eladó. Arany János 63. 3633

Eladók emdeni nagy fajlibák. Cim: „Tulipán” Aradvány-puszta. 3640

Arany nyaklánc eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3641

Eladó egy ló után való kis stráfszékér, igen jó karban van és erős oldaldeszkával ellátva. Szent Anna-u. 12, Társinál. 3637

Eladó Gobelín-képek, kis díszgarnitúra és egy nagy valódi smirna szőnyeg. Megtekinthető Szent Anna-utca 66. sz. alatt. 3634

Mészáros és hentes üzlet berendezése eladó. Cim a kiadóban. 3636

Nyitott kocsí, új, eladó. Erzsébet-u. 17. sz. 3642

Eladó 4 szobás ház azonnali beköltözésre. Cim a kiadóban. 3652

Boros kancsók, kulacsok, vizes üvegek olcsón eladók. Timár-u. 11. sz. 3639

Egy új zománczott hálószoba eladó. Eötvös-utca 102. 3654

Felelős szerkesztő:
Dr. SZATAI FERENC.
Kiadja:

Debreczen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerületkönyvnyomda-vállalata.